

DA BØLLA LEO AJKIC VANT FOLKETS HJERTER

+ Kvinner i fengsel | Christopher Nielsen | Musikkens bakmenn | Penismisunnelse

Plot

DOKUMENTARMAGASINET

Banning i egen kirke

Hun liker blasfemi, sier Gud er kvinne og fabler om å menstruere på Bibelen. Prest Gyrid Gunnes har fått trusselbrev og beskjed om å brenne i helvete.

Dagen etter dommedag

Verden skulle gå under 21. desember 2012, men sannelig sitter vi her ennå. Og ingen er mer sjokkert enn oss i pressen. Bli med Plot til en fransk farse.

Du lyver!

Norsk politi løy, manipulerte og brøt menneskerettigheter for å løse drapsgåter. Dette er en historie om da det gikk for langt.

Av ERLEND FRAEFJORD

#12 - 2013 - KR. 119,-
FEBRUAR / MARS

«Stadig flere kvinner raner og dreper»

Kvinner går i menns fotspor også når det gjelder kriminalitet. Hilde Lundebey, sjef på kvinnefengselet Bredtveit, drømmer om et superfengsel for kvinner for å få plass til alle de feminine lovbrysterne.

ASKILD MATRE AASARØD MARIUS NYHEIM KRISTOFFERSEN

Jeg tok en titt på hva forskningsverden sier om kvinner i fengsel. Kvinner sliter i større grad enn mannlige fanger med angst og alvorlig depresjon, de er oftere arbeidsledige, tungt rusavhengig og smittet med infeksjonssykdommer før de havner i fengsel. Er kvinnelige fanger i mer trøbbel enn mannlige?

- Det er uten tvil sant. Levekårsbakgrunnen for fengselsinnsatte er dårligere på alle områder enn i normalbefolkningen. Og gjennomsnittet for kvinner er enda verre. Menn sitter ofte inne for økonomisk kriminalitet på et høyt nivå; disse kjendisene som har bygd opp svære firmaer med masse penger. Den gjengen der har vi ikke hos oss.

Hva sitter de inne for hos dere?

- Mellom én og to tredjedeler er utenlandske statsborgere som soner for narkotikakriminalitet og smugling. I tillegg kommer norske kvinner som også har narkotikadommer på seg. Dette er som regel mindre forhold. Den nest største gruppen er vinningsforbrytere.

Har dere noen kvinnelige kriminelle masterminds sittende hos dere, som har en stor plan eller et nettverk de har bygd opp?

- Nei, du vet; her skorter det på muligheter. Dette er ikke kvinner med noen særlig selvfølelse. På grunn av bakgrunnen sin har de ikke hatt sjanse til å havne andre steder enn her, for å sette det på spissen. Det er hinsides deres

verden å tenke at de skal kunne planlegge store ting. Selv om dette ikke er dumme damer. Intelligensen er fordelt som den er ellers i samfunnet. Men de har ikke kunnet utvikle den.

Hvordan bygger man et fengsel for de kvinnene du beskriver, som er såpass langt nede?

- Disse kvinnene må lære å stå på egne bein og løfte hodet. Det krever at de både har gode lokaler og mulighet til å bygge opp sin egen kompetanse. Bredtveit [som er Norges hovedfengsel for kvinner, red.anm] er en meget gammel bygning. Jeg tror vi har landets minste celler; seks kvadratmeter. Det er for lite plass til skole og arbeidsdrift. Vi har 64 plasser hos oss. Så finnes det to andre midre kvinnefengsler. Ellers sitter det damer i små avdelinger på mannsfengsler. Til sammen soner rundt 200 kvinner i Norge. Alle som sitter rundt omkring soner på mennenes premisser. Vi må samle alle kvinnene som er dømt i ett fengsel, slik at vi kan tilrettelegge skikkelig for kvinner. Det er min drøm. Vi trenger et Halden fengsel for kvinner!

Ja, Halden er jo internasjonalt selve symbolet på et luksusfengsel. Men det er trangt på Bredtveit, altså. Oppstår det andre problemer når så mange kvinner er tett samlet enn det gjør i et mannsfengsel?

- Det er jo så godt som ingen fysisk vold, men kanskje noen kaster en asjett mot andre under

middagen. Det skjedde en gang i fjor. Ellers går det i utfrysinger og finurlig mobbing. Det gjør at vi av og til må flytte innsatte til andre avdelinger. Slike forhold går ofte på hva noen sitter inne for.

Hva da for eksempel?

- De som har gjort noe mot barn, er ekstremt utsatte. Det finnes jo kvinner som har sedelighetsdommer overfor barn, og vi har også folk som har drept barn; sine egne og andres. I et kvinnefengsel er dette det tøffeste å sone for. I et herrefengsel er det ofte knyttnevene rett på. Her blir det mer finurlig og stikkende, og over tid. Men konfliktene løser seg forbausende ofte av seg selv. Jeg skulle gjerne hatt en antropolog eller noe til å komme og se på det.

Allt i alt utgjør kvinner bare en minimal del av norske innsatte; seks til sju prosent. Ser man tegn til at kvinner tar seg sammen og begynner å utføre mer kriminalitet, i likestillingens navn?

- Ja, det ser sånn ut. De går i menns fotspor der også. På 1970- og -80-tallet utgjorde kvinnene tre prosent av de innsatte. Og flere kvinner begår ran og drap i dag enn tidligere.

Så om noen år er menn og kvinner er likestilt på det området?

- Jeg tror ikke det. For det vil være - muligens uendelig langt inn i framtiden - en forskjell i vår kulturs forventinger til kvinner og menn. ☺

A close-up portrait of Hilde Lundeby, a woman with shoulder-length brown hair and bangs, wearing a blue police uniform with yellow epaulettes and stars. She has a serious expression. In the upper right corner, there is a light green circular graphic containing text and a small logo.

«Det er jo
så godt som
ingen fysisk vold,
men kanskje noen kaster
en asjett mot andre under
middagen. Det skjedde
en gang i fjor»

Vanskelig soning. Det soner rundt 200 kvinner i Norge. De soner på menns premisser, mener kvinnefengselsjef Hilde Lundeby.